

AZ EMBEREK

SZKA_106_35

É N É S A V I L Á G

A modul szerzője: Tomposné Tóth Ibolya

SZOCIÁLIS, ÉLETVITELI
ÉS KÖRNYEZETI KOMPETENCIÁK

6. ÉVFOLYAM

MODULVÁZLAT

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I. RÁHANGOLÁS, A FELDOLGOZÁS ELŐKÉSZÍTÉSE					
I/a Mit mesél a múlt? Hogyan változott lakóhelyünk? – Időutazás dédapáink korába					
A	Az osztály a tanulók élménybeszámolói alapján (amit magukkal hoztak a foglalkozásra) beszélget településük történetéről, változásairól. 10 perc	Érdeklődés felkeltése Kapcsolatkezelési képesség Figyelem	Frontális munka – beszélgetőkör		P1 (Előkészület)
B	A pedagógus és a saját maguk által gyűjtött képek segítségével a tanulók összehasonlítják a település régi és mai térképét. Beszélgetnek a képek alapján a nagyszülők és a dédszülők életmódjáról, majd a képeket ideiglenesen táblóra helyezik. 10 perc	Érdeklődés felkeltése Kapcsolatkezelési képesség Empátia	Frontális munka – beszélgetőkör	Képek, újságok, könyvek	P1 (Előkészület) Képek
I/b Csoportalakítás					
A	A pedagógus az osztálylétszámnak megfelelően meghatározza a csoportok létszámát. A pedagógus szerepkártyákat oszt a csoportokon belül, vagy a csoportok választanak a kártyákból szerepeket a tagjaiknak. 3 perc	Csoportalakítás Figyelem	Frontális munka – csoportalakítás	D1 (Szerepkár- tyák)	

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
I/c Milyen életet szeretnél magadnak felnőttkorodban? Mai életünk színesítése a hagyományok ápolásával, újabb hagyományok teremtése					
A	A csoportok az élményeik alapján egy elképzelt környezetről és életmódról beszélgetnek. Ehhez elővehetik a gyűjtésük dokumentumait, a tablóról pedig levehetik a szükséges képet. Egy jegyző lejegyzi, listába gyűjti a gondolatokat. A csoportok lejegyzik, hogy milyen hagyományokat őriznek a településen napjainkban is. 10 perc	Érdeklődés felkeltése Együttműködési képesség Empátia	Kooperatív tanulás – mozaik 2.	Rajzok, plakátok, képek	
II. ÚJ TARTALOM FELDOLGOZÁSA					
II/a A múlt és a jövő a mai valóságban. Ismerkedés az erdei iskola környékén élő emberek életmódjával, hagyományaival					
A	A csoportok kiválasztják a nekik legjobban tetsző feladatot. A csoportok a saját feladatuknak megfelelően megbeszélik az interjúkérdéseket, lejegyzetelik a település különböző lakóira vonatkozóan, illetve azok közül egy vagy több kiválasztott személyt illetően. A választás után a jegyző a csoportok által készítendő riport kérdéseit lejegyzi a kapott füzetbe. 15 perc	Felkészülés az interjúra Együttműködési képesség Kapcsolatkezelési képesség Fogalmazás	Kooperatív tanulás – szóforgó	D2 (A csoportok feladatai) füzet, íróeszköz	P2 (Csoportfeladatok)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/melléletek	
				Diák	Pedagógus
II/b A település mint holisztikus egész megismerése					
A	A csoportok bemutatják egymásnak az elkészült kérdéseket. 10 perc	Bemutatás Együttműködési képesség Figyelem	Kooperatív tanulás – csoportszófogó	Az elkészült kérdések	
II/c Korrekció					
A	A csoportok lehetőséget kapnak a többi csoport szóbeli kiegészítésére, és ha szükséges, pedagógusi segítségre is számíthatnak. 5 perc	A kérdések kiegészítése Segítségadás Figyelem Empátia	Frontális munka – ötletroham	Füzet, íróeszköz	P3 (Kérdések a kérdőívekhez)
II/d Ismerkedés, riportkészítés					
A	A csoportok az előre megbeszélt időpontban találkoznak a „választottjukkal”, és meginterjúvolják. 25 perc	Információgyűjtés Kommunikatív képességek Önbizalom	Csoportmunka – interjú	Kérdőív, magnetofon, videokamera, fényképezőgép	P4 (Interjú)

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
II/e A hallottak feldolgozása					
A	A csoportok az általuk választott módon bemutatják a megtudott információkat: mesét, verset vagy dalt írnak, plakátot vagy kiállítást készítenek, bemutatják a megismert foglalkozást-szokást, vagy eljátszák az interjút. Erre a bemutatásra felkészülési időt kapnak. 30 perc	Bemutatás Kreativitás Együttműködési képesség Önkifejezési készség	Csoportmunka – bemutatás	Számítógép, saját jegyzetek, képek	P5 (Bemutató)
III. AZ ÚJ TARTALOM ÖSSZEFOGLALÁSA, ELLENŐRZÉS ÉS ÉRTÉKELÉS					
III/a Nemzedékről nemzedékre – A tapasztalatok megosztása					
A	A diákok megfogalmazzák, hogy miért szeretnének, miért nem szeretnének ebben a környezetben élni. 15 perc	Véleményalkotás Önreflexióra való képesség Empátia	Kooperatív tanulás – ablak		
B	Minden tanuló elmondja, mi volt számára a legérdekesebb információ abból, amit a többi csoport bemutatójából megtudott. 10 perc	Véleményalkotás Önreflexióra való képesség Önmegismerés Empátia	Frontális munka – beszélgetőkör		

	Tevékenységek – időmegjelöléssel	A tevékenység célja/ fejlesztendő készségek	Munkaformák és módszerek	Eszközök/mellékletek	
				Diák	Pedagógus
III/b Értékelés					
A	A tanulók csoportokban megbeszélik a foglalkozás élményeit, tapasztalatait. A csoportok kitöltik a pedagógustól kapott értékelőlapot, és kiteszik a tablóra. 12 perc	Értékelés A siker és a kudarc elfogadásának a képessége Önértékelési késztetés	Csoportmunka – megbeszélés	D3 (Értékelőlap)	P6 (Értékelőlap a pedagógusnak)
B	Minden tanuló elmondja, melyik bemutató tetszett neki a legjobban, megfogalmazza, hogy miért. 10 perc	Értékelés A siker és a kudarc elfogadásának a képessége Önértékelési késztetés	Frontális munka – beszélgetőkör		

TANÁRI MELLÉKLET

P1 ELŐKÉSZÜLET

A foglalkozás előtt a tanulók gyűjtsenek a lakóhelyükről régi fényképeket, és hozzák el azokat a foglalkozásra! Szerezzék be a településük régi (lehetőleg ötven évre visszamenő) és a jelenlegi állapotát bemutató térképeket.

A tanulók beszélgessenek szüleikkel a lakóhelyükön végbement változásokról. Készítsenek élménybeszámolót a nagyszülők, a dédszülők életmódjáról. (Lásd a módszertani ajánlást is.)

Az előzetes feladathoz a szempontok listája: öltözködés, vallási szokások, lakóhely, ételek, mesterségek, gazdálkodás, munkahelyek, temetkezés stb.

Ha a B variációt választjuk, arra kérjük a gyerekeket, hogy előzetesen gyűjtsenek: fényképeket a családban a nagyszülőkről és a dédszülőkről. Akiknek nincs ilyen, más forrásból is jó (újságok, könyvek stb.) hasonló képek gyűjtése.

P2 CSOPORTFELADATOK

Fontos, hogy mindenki vegyen részt a munkában!

<p>Készítsetek riportot a település polgármesterével! Fotókat is csináljatok!</p> <p>Mit kérdeznének meg? Jegyezzétek le a kérdéseiteket! Minden csoporttag tegyen fel kérdést, kérdéseket!</p>	<p>Készítsetek riportot a település egy mesteremberével! Fotókat is csináljatok!</p> <p>Mit kérdeznének meg? Jegyezzétek le a kérdéseiteket! Minden csoporttag tegyen fel kérdést, kérdéseket!</p>
<p>Készítsetek riportot a településen egy hasonló korú gyerekkel! Fotókat is csináljatok!</p> <p>Mit kérdeznének meg? Jegyezzétek le a kérdéseiteket! Minden csoporttag tegyen fel kérdést, kérdéseket!</p>	<p>Készítsetek riportot a település legidősebb emberével! Fotókat is csináljatok!</p> <p>Mit kérdeznének meg? Jegyezzétek le a kérdéseiteket! Minden csoporttag tegyen fel kérdést, kérdéseket!</p>

Kérdezzétek meg a település lakóit, melyek a legfontosabb épületek? Fotókat is csináljatok!

Jegyezzétek le a kérdéseiteket!
Minden csoporttag tegyen fel kérdést, kérdéseket!

P3 KÉRDÉSEK A KÉRDŐÍVEKHEZ

Amennyiben a csoportok nagyon nehezen állítják össze a kérdéseket, szükség esetén a rendelkezésükre bocsáthatja a kérdéslistákat!

Kérdések a polgármesterhez

- Kiről, ill. miről kapta a nevét a település?
- Mennyi a lakók száma, milyen az életkor szerinti megoszlásuk?
- Egy vagy több nemzetiség él a településen?
- Sokan költöznek-e el, sokan jönnek-e ide lakni?
- Miből élnek az itt lakók?
- Sokan járnak-e más településre dolgozni? Ha igen, hová?
- Hogyan lehet eljutni a településre?
- Van-e a közelben olyan létesítmény (hulladéklerakó, gyár, zajos üzem stb.), ami zavarja vagy egészségtelenné teszi a lakók életét?
- Milyen intézkedéseket hoztak ezek megszüntetésére?

Kérdések egy (vagy több) mesteremberhez

- Kiről, ill. miről kapta a nevét a település?
- Ön mivel foglalkozik?
- Mióta készit?
- Kitől tanulta? Van-e utódja, tanítványa?
- Kiknek adja el a termékeit?
- Milyen mesteremberek élnek még a településen?
- Szoktak-e a mesterek találkozni? Ha igen, mikor, milyen céllal?
- Bemutatná-e szakmáját a csoportnak?
- Megtanítana-e minket néhány egyszerű dologra?

Kérdések a település legidősebb emberéhez

- Kiről, ill. miről kapta nevét a település?
- Milyen fontos események történtek a történelem során a településen?
- Tudható, hogy miért választották maguknak ezt a lakóhelyet az emberek?
- Volt-e híres csata, nagy tűzvész, árvíz, járvány erre felé?
- Megviselték-e a falut a háborúk?
- Hogyan éltek az emberek az Ön gyermekkorában?
- Milyen ruhában jártak a gyerekek?
- Milyen volt az ünneplőjük?
- Mi volt a legnagyobb ünnep?
- Milyen volt akkor az iskola?
- Ki volt a tanítója?
- Mi változott azóta?
- Miből építkeztek?
- Milyen vallású a település, járnak-e az emberek templomba?
- Milyen szokásaik vannak, melyeket még ma is gyakorolnak?
- Van-e az időjárásra vonatkozó megfigyelése?

Kérdések egy hasonló korú gyerekekhez

- Kiről, ill. miről kapta a nevét a település?
- Hová jársz iskolába? Hányan vagytok egy osztályban?
- Szeretsz-e itt lakni? Miért?
- Mivel töltöd a szabadidődet?
- Mik az iskolai programok?
- Hová jártok kirándulni?
- Jártál-e már erdei iskolában? Hol?

Kérdések a helyi lakosokhoz

- Kiről, ill. miről kapta a nevét a település?
- Milyen műemlékek, értékes épületek, földtani képződmények (barlangok) találhatóak a településen?
- Mit kellene építeni (csatorna, gázvezeték, iskola, könyvtár, orvosi rendelő, út, vízvezeték, mozi stb.)?
- Van-e forrás, barlang, kilátóhely, ásatás, kőzetfeltárás a közelben?
- Milyen népi hagyományokat őriznek? (ünnepek, jeles napok: aratás, szüret, disznótor, lakodalom, keresztelő, húsvét stb.)
- Hogyan zajlik a lakodalom, milyen ételeket fogyasztanak, meddig tart?
- Van-e olyan étel, ami csak erre a vidékre jellemző?
- Található-e a településen hagyományos népi építésű falusi ház, esetleg tradicionális berendezéssel?
- Van-e mezőgazdaság (mezei munkák)?
- Van-e ásott kút (gémeskút, kerekes kút) a településen? Ha igen, isszák-e a vizét?

P4 INTERJÚ

Az a legegyszerűbb megoldás, ha a gyerekek megkérik a riportalanyt, hogy látogasson be az iskolába. Fontos, hogy minden tanuló tegye fel az általa kigondolt kérdést.

A pedagógus hívja fel a csoportok figyelmét arra, hogy a beszámolóhoz a riport során bármi elkérhető, bárki meghívható. Ezek a beszámolók során felhasználhatók a szerepjátékhoz, majd visszakerülnek a tulajdonosukhoz!

A csoportok az audio- és audiovizuális eszközök használatához kérjék az interjúalanyok bejegyzését – csak igenlő válasz esetén használhatják azokat. Gondoljunk arra, hogy a gyerekek rajzzal is megörökíthetnek egy-egy érdekes tárgyat, helyszínt, vagy akár magát az interjú alanyát is. Különösen nagy segítség lehet ez a lehetőség olyan gyerekeknek, akik nehezen teremtenek kapcsolatot idegenekkel.

P5 BEMUTATÓ

A lehetőségek megadása után a csoportok maguk választják meg, hogy mesét, verset vagy dalt írnak, hogy használják-e a modern technikai eszközöket (számítógép).

Bemutadják a felkeresett mesterember tevékenységét, esetleg meghívják magát a mesterembert, aki a csoport segítségével bemutatja a szakmáját.

Szerepjáték formájában is előadhatják a csoportok a mondandójukat (ehhez kérjenek, készítsenek jelmezt). A csoportok felkészülnek a bemutatásra.

P6 ÉRTÉKELŐLAP A PEDAGÓGUSNAK

Szemponatok az értékeléshez:

- a csoportok előadásainak tartalma, színvonala, ötletessége;
- a megfigyelési szempontként adott hagyományőrzés kiemelése;
- a választott szerepkártya teljesítése;
- a riportalanyoktól kapott értékelőlapok tartalma.

Értékelőlap

Kérem, tegyen X-et a megfelelő rubrikába!

MENNYIRE VOLT ELÉGEDETT	NAGYON	KÖZEPESEN	EGYÁLTALÁN NEM
a tanulók tevékenységével			
a hangulattal			
a tanulók viselkedésével			
a kérdésfeltevésével			
a tanulók aktivitásával			
a tanulók együttműködési készségével			
a feladatmegoldással			

Ha közlendője van a csoporttal kapcsolatban, kérem, írja ide!

Dátum:

.....
aláírás